

С.Д.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

Кафедра: Хирургиялық стоматология пропедевтикасының модулі

**Тақырыбы: Заманауи карпулалық анестетиктер. Түрлері.
Клинико-фармакологиялық мінездемесі.**

Орындаған: Жумаханов С.М.
Қабылдаған: Бименов Қ.С.

Жоспары:

ЖЖЗ анықтамасы;

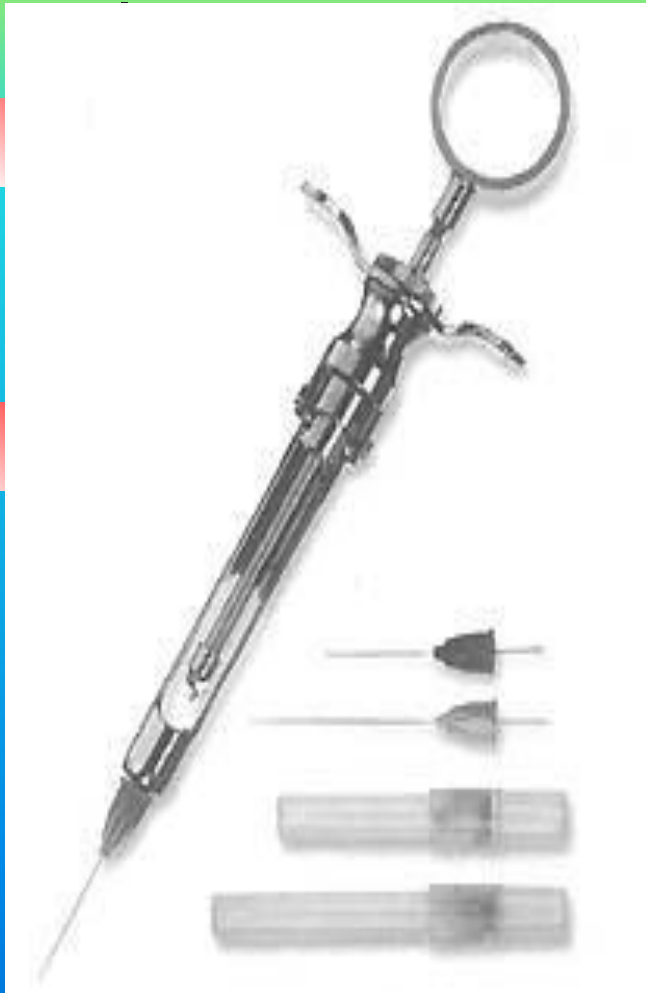
Түрлері;

Клинико-фармакологиялық
мінездемесі;

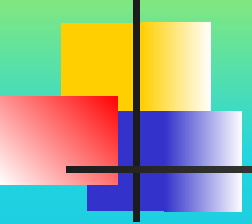

Жергілікті
жансыздандырғыш заттар
деп-
сезімтал/афферентті/нерв
талшықтары мен тікелей
байланысқа түскенде
оларда нерв
импульстарының пайда
болуын және өткізгіштігін
уақытша тоқтататын
заттар.

ЖЖЗ-тар ЖЖ жасау үшін ерітінді ретінде нерв стволдарына немесе оларды қоршаған тіндерге ине арқылы және шырышты қабықтарды жансыздандыру үшін ерітінді немесе май түрінде қолданылады.

Жергілікті жансыздандыруға қойылатын талаптар:

Токсикалық қасиеті төмен болу
қажет;

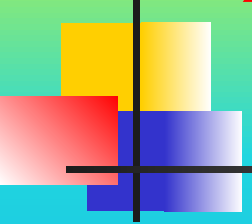

Үлкен сенімділік қажет;

Жансыздандыру аймағы үлкен
болуы қажет;

Нәтижиелі болуы қажет;

Қауыпсыз болуы қажет;

Жергілікті жансыздандыруда болатын
қолайсыз жағдайлар:

Кездейсоқ тамыр ішілік инъекция;

Жергілікті

Жансыздандыруға сезімталдығы;

Жергілікті жансыздандыратын
заттарды шектен тыс қолдану;

• Хирургиялық стоматологияда
инфильтрациялық және өткізгіштік
жансыздандыру үшін қолданылатын
ЖЖЗ-ға жататындар:

- новокаин;
- тримекаин;
- лидокаин;
- мепивакаин;
- прилокаин;
- бупивакаин;
- этидокаин;
- артикаин.

Карпульные анестетики в пластиковых упаковках (блистерах) по 10 шт.

ЖЖЗ-тар активті құрылымына
байланысты екіге бөлінеді:

-
- Амидтер тобы
  - Күрделі эфирлер тобы

Химиялық құрлымы:

Ароматическая группа	Промежуточная цепь	Аминогруппа	Название
ЭФИРНЫЕ			
$H_2N - \bigcirc$	$COOCH_2 CH_2$	$N \begin{cases} C_2H_5 \\ C_2H_5 \end{cases} HO$	Новокаин
$H_3C_4 \begin{matrix} \diagup \\ \diagdown \end{matrix} N \bigcirc$	$COOCH_2 CH_2$	$N \begin{cases} CH_3 \\ CH_3 \end{cases} HO$	Тетракаин
АМИДНЫЕ			
$\begin{matrix} \diagup \\ \diagdown \end{matrix} \bigcirc \begin{matrix} CH_3 \\ CH_3 \end{matrix}$	$NHCOOCH_2$	$N \begin{cases} C_2H_5 \\ C_2H_5 \end{cases} HO$	Лидокаин
$H_3C - \begin{matrix} \diagup \\ \diagdown \end{matrix} \bigcirc \begin{matrix} CH_3 \\ CH_3 \end{matrix}$	$NHCOOCH_2$	$N \begin{cases} C_3H_7 \\ C_3H_7 \end{cases} HO$	Мезокаин
$\begin{matrix} \diagup \\ \diagdown \end{matrix} \bigcirc \begin{matrix} CH_3 \\ COOCH_3 \end{matrix}$	$NHCOOCH_2$	$N \begin{cases} CH_2 \\ CH_2 \end{cases} HO$	Толкаин
$\begin{matrix} \diagup \\ \diagdown \end{matrix} \bigcirc \begin{matrix} CH_3 \\ CH_3 \end{matrix}$	$NHCOOCH$	$N \begin{cases} C_4H_9 \\ C_4H_9 \end{cases} HO$	Мепивакаин
$\begin{matrix} \diagup \\ \diagdown \end{matrix} \bigcirc \begin{matrix} CH_3 \\ CH_3 \end{matrix}$	$NHCOOCH$	$N \begin{cases} C_2H_5 \\ C_3H_7 \end{cases} HO$	Бутивакаин
$H_3C - \begin{matrix} \diagup \\ \diagdown \end{matrix} \bigcirc \begin{matrix} S \\ COOCH_3 \end{matrix}$	$NHCOOCH$	$N \begin{cases} C_2H_5 \\ H \end{cases} HO$	Артикаин

Күрделі эфирлер тобы:

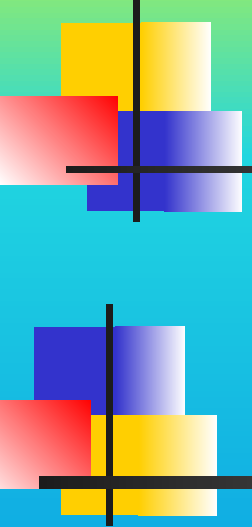
Кокаин

Өте улы болғандықтан стоматологиялық практикада қолданылмайды.

Новокаин - күрделі эфирлердің хлорсутекті тұзы.
Ол түссіз, иіссіз кристал.

- Улылығы аз, қолдануға ыңғайлы болғандықтан басқа анестетиктерге қарағанда жиі қолданылады.
- Беткейлік жансыздандыру үшін қолданылмайды, өйткені бүтіндігі бұзылмаған үлбір қабық арқылы өте алмайды.

Дикаин-күрделі эфирдің
хлорсутекті тұзы, түссіз, иіссіз,
кристалды ұнтақ.

Суда спиртта оңай ериді.

Дикаин новокаинге карағанда
10-15 есе күшті анестетик, соған
қарай оның улағыш әсері де
соншама рет артық.

Амидтер тобы.

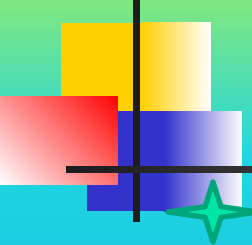
Бұлар күрделі эфир тобымен салыстырғанда ұзағырақ уақыт әсер ететін жаңа анестетиктер.

Қазіргі кезде стоматологияда жиі қолданылатын жжз.

Лидокаин-хлор сутекті тұз. Ақшыл-сары кристалды ұнтақ. Суда, спиртте жақсы ериді. Новокаиннен 2.5 еседей күшті анестетик, әсері ерте басталып ұзақ жалғасады.

Терминальды өткізгіш және инфильтрация анестезиясына ыңғайлы.

Қан тамырларды белсенді түрде кеңейтеді.

ТРИМЕКАИН — химиялық құрамы лидокаинге ұқсас. Ақ, сарғыш, ащы ұнтақ. Суда, спиртте жақсы ериді.

✦ Инфильтрациялық жансыздандыруда жиі қолданылады.

✦ Белсенділігі жағынан новокаиннен үш есе белсенді.

✦ Қан тамырларды кеңейтеді, вазоконстрикторлармен қолданылады.

Тримекаин өте ұзақ және күшті
жансыздандыратын дәрі.

Ол аппликация түрінде де
жансыздандыруға қолданылады.

Тіндерді тітіркендірмейді және
ұлылығы аз.

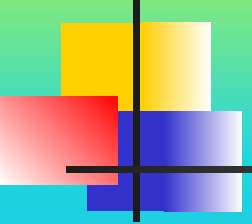
МЕПИВАКАИН (карбокаин) –ксилидиннің
амидтік туындысы.

Лидокаинге қарағанда қан тамырларды
кеңейтуі қабілеттілігі аз.

Жансыздандыру ұзақтығы вазоконстрикторсыз.

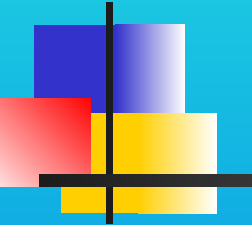
Жүрек қан тамырлар жүйесін реттемейді.

Жүрек қан тамыр және эндокрин жүйесінің аса
ауыр патологияларда қолдану тиімді.

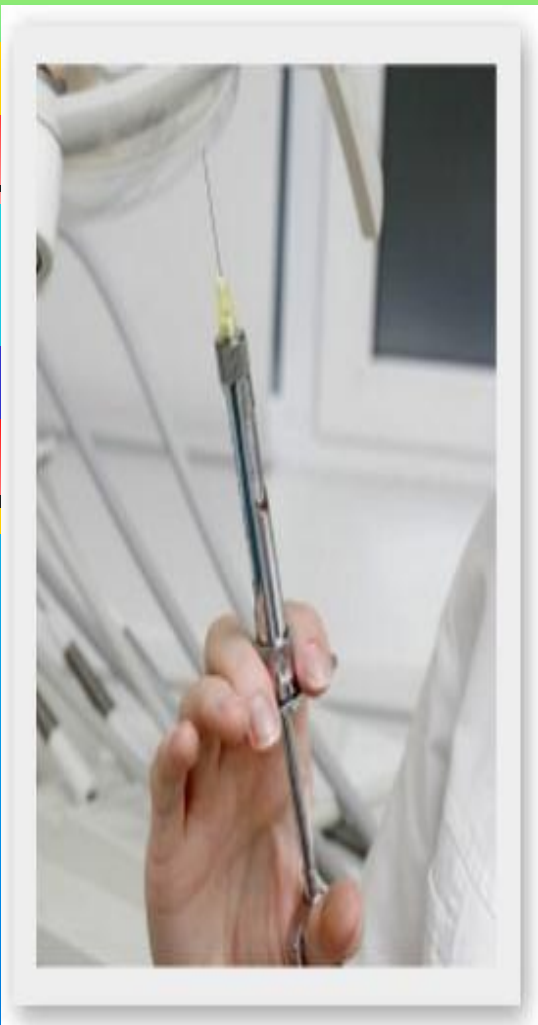
**ПРИЛОКАИН (цитанест) - Толуидиннің
амидтік туындысы.**

Қан тамырларды кеңейту қабілеттілігі
айқын емес.

4 % ді прилокаин ерітіндісін
вазоконстрикторсыз жергілікті
жансыздандыруға қолдануға болады.

Жас өспірімдерге, жүкті әйелдерге және
қарт адамдарға қолданарда өте сақ болу
қажет. Себебі прилокаин метгемоглобиннің
/оттегі тасмалдау қабілеттілігінен
айырылған гемоглобин/пайда болуына әсер
етеді.

БУПИВАКАИН (марками)

– мепивакаин бутилді туындысы. Лидокаина, мепивакаин және прилокаин ерітінділеріне қарағанда жәй әсер етеді.

Қан тамырларды кеңейту қабілеттілігі бар.

Жақ-бет аймағындағы операцияларда жиі қолданылады.

ЭТИДОКАИН - лидокаиннің
липофильді гомологі.

Токсикалық дозада қолданғанда
жүрек аритмиясын шақыруы мүмкін.

Операциядан кейінгі
жансыздандыруда ең тиімді болып
табылады.

АРТИКАИН –қазіргі уақыттағы
стоматологияда амидтер тобы
арасындағы ең жиі болып
қолданылады.

Инфильтрациялық және өткізгіштік
жансыздандыруда қолданылады.

Күнделікті қолдануға
сенімді

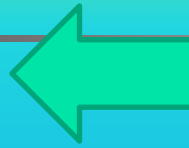
жансыздандырғыш.

Қазақстанда жиі
қолданылатындардың
бірі.

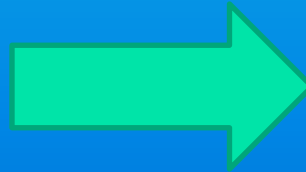
Терең жансыздандыру
әсері белсенді, ұзақ .

Убистезинге ұқсас,
бірақ күрделі
операциялық
араласуларда
қолданылады.

- Аллергиялық ауруларда;
- астмада;
- жүктілік және емізулі кезінде қолданылады.

Қолданылған әдебиеттер:

Оразалин Ж.Б

Рабинович Соломон Абрамович

Google.kz
